

Sygn. akt I C 413/22

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 maja 2022r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu w I Wydziale Cywilnym, w składzie:

Przewodniczący: sędzia Michał Włodarek

Protokolant: st. sekr. sąd. Anna Dulas

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 5 maja 2022r. w Kaliszu

sprawy z powództwa **C. (...) w W. (...)**

przeciwko pozwanemu **J. S. (PESEL (...))**

o zapłatę

oddala powództwo w całości.

Sygn. akt I C 413/22

UZASADNIENIE

W dniu 15 grudnia 2021r. powód C. (...)w W. skierował do tut. Sądu żądanie zasądzenia od pozwanego J. S. kwoty pieniężnej w wysokości 3.711,14zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód przytoczył okoliczności mające wskazywać na jego legitymację czynną, powołując się w tym zakresie na przelew uprawnień oraz oznaczył źródło zobowiązania, jego wysokość oraz wymagalność podając, iż dochodzone roszczenie stanowi należność wynikającą z nienależycie wykonanej umowy pożyczki łączącej pozwanego z pierwotnym wierzycielem.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 5 grudnia 2016r. pozwany J. S. miał zawrzeć z poprzednikiem prawnym powoda C. (...)w (...) S.A. z/s w P. umowę pożyczki gotówkowej nr (...).

Wierzytelność z tytułu w/w kontraktu miała być przedmiotem przelewu pomiędzy (...) Finanse S.A. z/s w P. i U. (...)w W., a następnie powodem C. (...) w W..

(wyciąg z ksiąg rachunkowych k. 6, zawiadomienie o cesji wierzytelności k. 7-8, wyciąg z załącznika do umowy przelewu wierzytelności k. 9, 38umowa przelewu wierzytelności k. 16-17, 35-37)

Sąd Rejonowy zważył, co następuje.

Powództwo podlega oddaleniu w całości.

Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 232 kpc), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 kpc) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 kc).

Dobór dowodów należy do strony, to ona powinna wskazywać wyłącznie takie, które są dopuszczalne i wiarygodne. Rzeczą Sądu nie jest zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia spraw.

Przepis prawa materialnego – art. 6 kc określa na czyje ryzyko idzie nieudowodnienie określonego faktu. Z kolei art. 232 kpc stanowi procesowe narzędzie za pomocą, którego strony mogą osiągnąć skutek w postaci udowodnienia dla nich korzystnych faktów istotnych z punktu widzenia dochodzonego roszczenia w znaczeniu materialnoprawnym. Art. 6 kc zawiera normę decyzyjną, pozwalającą ocenić wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego.

Obowiązkiem powoda było przytoczenie okoliczności faktycznych, z których wywodzi roszczenie (art. 187 § 1 pkt 2 kpc) i wskazanie na dowody, których przeprowadzenie potwierdzi zasadność jego twierdzeń o faktach (art. 232 kpc i art. 6 kc), czemu nie sprostął. Zgodnie z zasadami procesu cywilnego ciężar gromadzenia materiału dowodowego spoczywa na stronach (art. 232 kpc, art. 3 kpc, art. 6 kc). Jego istota sprowadza się do ryzyka poniesienia przez stronę ujemnych konsekwencji braku wywiązania się z powinności przedstawienia dowodów. Skutkiem braku wykazania przez stronę prawdziwości twierdzeń o faktach istotnych dla sprawy jest tylko to, że twierdzenia takie zasadniczo nie będą mogły leżeć u podstaw sądowego rozstrzygnięcia. Strona, która nie udowodni przytoczonych twierdzeń, utraci korzyści, jakie uzyskałaby aktywnym działaniem (por. wyrok s.apel w Białymstoku z dnia 28 sierpnia 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 286/14, opubl. LEX nr 1511625).

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż powód nie dostarczył wystarczających dowodów, które świadczyłyby, że pomiędzy pozwanym J. S. a jego poprzednikiem prawnym (...) Finanse S.A. z/s w P. doszło do zawarcia w dniu 5 grudnia 2016r. umowy pożyczki nr (...), w szczególności, że pozwany o taką pożyczkę występował, a powód przekazał pozwanemu do korzystania jakiegokolwiek kapitał pożyczki. W szczególności okoliczności te nie wynikają z zaofiarowanego przez powoda materiału dowodowego.

Istotą zobowiązania wynikającego z umowy pożyczki jest przeniesienie własności przedmiotu pożyczki z pożyczkodawcy na pożyczkobiorcę i odwrotnie przy zwrocie pożyczki.

Nie został przedstawiony Sądowi dokument potwierdzający dokonanie konsensualnej czynności prawnej w postaci pożyczki. Powód nie sprostął temu obowiązkowi.

Umowa pożyczki (art. 720 i n. kc) jest umową konsensualną, dwustronnie zobowiązującą, przy czym w pierwszej kolejności aktualizuje się obowiązek pożyczkodawcy przeniesienia na własność biorącego określonej ilości pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku. Dowód spełnienia tego obowiązku obciąża - w myśl art. 6 kc – pożyczkodawcę.

Dla ważności umowy pożyczki nie jest wymagana szczególna forma. Jednakże umowa pożyczki, której wartość przekracza 1.000 zł wymaga zachowania formy dokumentowej (forma ad probationem).

Nie chodzi przy tym o zawarcie umowy w formie pisemnej, tylko istnienie dokumentu stwierdzającego, że umowa została zawarta. Umowa może być więc zawarta w formie dowolnej, natomiast fakt jej zawarcia powinien być potwierdzony stosownym dokumentem.

Jedynie w przypadku wykonania umowy pożyczki, stosownie do treści art. 720 § 1 kc, powstaje obowiązek zwrotu. Strona powodowa zatem, stosownie do treści art. 6 kc, winna udowodnić, że przedmiot pożyczki został wydany pozwanemu. Jeżeli powód nie wykazał, by kwota istotnie została przekazana pozwanemu, tym samym brak jest, stosownie do treści art. 720 § 1 kc a contrario po stronie pozwanego obowiązku zwrotu dochodzonej kwoty. Tak więc pozwany, od którego powód domaga się zwrotu pożyczki nie musi wykazywać zwrotu pożyczki, dopóty powód nie wykaże, że pożyczki udzielił (por. wyrok SA w Warszawie z 25 kwietnia 2014r., VI ACa 719/13, z 18 listopada 2013r., VI ACA 680/13, Legalis; z 9 kwietnia 2013r., I ACA 901/12, Legalis; w Łodzi z 16 kwietnia 2014 r., I ACA 1332/13,

Legalis, 25 października 2012r. VI ACa 845/12, Legalis; SA w Warszawie z 18 listopada 2013r. VI ACa 680/13, Legalis; wyrok SN z 6 lipca 2012r. V CSK 394/11, Legalis).

Ponieważ strony nie zawarły umowy pożyczki, a powód nie wykazał, że do nawiązania takiego stosunku obligacyjnego doszło pomiędzy pozwanym a powodem, to ostatecznie upadła podstawa faktyczna powództwa. Nieistnienie umowy nie stanowi podstawy do czynienia jakichkolwiek rozliczeń, gdyż brak jest świadczeń, które zostałyby spełnione w jej wykonaniu – por. wyrok SA w Katowicach z dnia 24 marca 2016r. w sprawie o sygn. akt I ACa 713/15, opubl. Legalis.

W konsekwencji następnie należy stwierdzić, iż w niniejszym postępowaniu powód nie wykazał ciągu następstw prawnych od pierwotnego wierzyciela pozwanego.

Warunkiem otrzymania należności przez nabywcę długu jest udowodnienie, że takie prawo przysługiwało poprzednikowi prawnemu – por. wyrok SN z dnia 12 lipca 2016r. w sprawie o sygn. akt V CSK 187/06, opubl. Legalis.

Sąd zawsze jest zobowiązany rozważyć, czy żądanie pozwu jest zasadne w świetle norm prawa materialnego. Negatywny wynik takiej analizy powoduje wydanie wyroku oddalającego powództwo (por. wyrok SN z dnia 6 czerwca 1972r. w sprawie o sygn. akt III CRN 30/72, opubl. Legalis). Sąd nie jest zwolniony z obowiązku dokonania prawidłowej oceny materialnoprawnej zasadności żądania pozwu opartego na tych twierdzeniach (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 1958r. w sprawie o sygn. akt I CR 969/57 opubl. Legalis, wyrok SN z dnia 15 września 1967r. w sprawie o sygn. akt III CRN 175/67, opubl. Legalis).

Ustawodawca w art. 511 kc mówi o „stwierdzeniu” przelewu wierzytelności pismem, tj. odnosi się do istnienia pisma stwierdzającego, że umowa przelewu została przez strony zawarta (por. wyrok s. apel w Katowicach z dnia 8 marca 2005r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1516/04, opubl. OSA 2005/12/44). Ponadto umowa przelewu, regulowana treścią art. 509 i n. kc, jest umową, na podstawie której dotychczasowy wierzyciel (cedent) przenosi wierzytelność ze swojego majątku do majątku osoby trzeciej (cesjonariusza). Przedmiotem przelewu może być co do zasady wierzytelność istniejąca, którą cedent może swobodnie rozporządzać. Wierzytelność, która ma stanowić przedmiot rozporządzenia, powinna być w dostateczny sposób oznaczona (zindywidualizowana). Dotyczy to przede wszystkim wyraźnego określenia stosunku zobowiązaniowego, którego elementem jest zbywana wierzytelność, a zatem oznaczania stron tego stosunku, świadczenia oraz przedmiotu świadczenia (por. wyrok s.apel. w Szczecinie z dnia 25 marca 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 885/13, opubl. LEX nr 1461185).

W przedstawionych warunkach zaniechanie polegające na braku dołączenia dowodów na poparcie przytaczanych okoliczności daje asumpt do uznania, iż przytoczone okoliczności budzą uzasadnione wątpliwości, w szczególności w zakresie legitymacji czynnej powoda i biernej pozwanego oraz istnienia zobowiązania, jego wysokości i wymagalności w zakresie kapitału i należności ubocznych oraz podstawy faktycznej i prawnej żądania (por. art. 471 kc, 353 kc i art. 354 § 1 kc).

Pozew jest pismem procesowym, które zawiera powództwo, tj. skierowany do sądu wniosek o udzielenie sądowej ochrony prawnej dokładnie określonego żądaniu, uzasadnionemu i skonkretyzowanemu przytoczonymi okolicznościami faktycznymi. Żądanie pozwu jest tzw. roszczeniem formalnym (procesowym), którego treścią jest twierdzenie powoda o przysługującym mu i podlegającym ochronie prawnomaterialnym interesie.

Legitymacja procesowa wskazuje kwalifikację materialną podmiotów prowadzących spór, w tym znaczeniu, że powód jest uprawniony do występowania z żądaniem udzielenia mu ochrony prawnej w stosunku do pozwanego, a ten zobowiązany do określonego zachowania się.

W niniejszym postępowaniu powód nie wykazał, że spełnia materialnoprawną przesłankę procesu, która decyduje o dopuszczalności badania i ustalania prawdziwości jego twierdzeń, że wymieniony w powództwie stosunek prawny istnieje i co jest jego przedmiotem.

W przedmiotowym postępowaniu nie istnieje możliwości określenia, że w procesie występują w charakterze stron te podmioty, które są jednocześnie podmiotami stosunku prawnego będącego przedmiotem procesu.

Przed oceną merytoryczną sprawy Sąd zawsze z urzędu ustala czy strony występujące w procesie posiadają legitymację, jej brak zawsze skutkuje oddaleniem powództwa bez potrzeby, a dokładniej bez możliwości merytorycznej oceny roszczenia.

Niezależnie od powyższego należy stwierdzić, iż roszczenie dochodzone pozwem nawet gdyby w rzeczywistości istniało należałoby uznać za przedawnione.

Powód w treści pozwu oznaczył, iż termin wymagalności roszczenia to dzień 16 listopada 2017r.

Dalej w uzasadnieniu tego kwalifikowanego pisma procesowego powód powołuje się na okoliczność, iż w dniu 8 listopada 2018r. pozwany miał dokonać wpłaty 38,00zł, która ma przerywać bieg przedawnienia, przy czym nie przedstawia w tym zakresie żadnego dowodu, w tym dokumentu, z którego wynikałoby kto dokonał takiej zapłaty, z jakiego tytułu taka wpłata została zrealizowana i czy dotyczy ona przede wszystkim spłaty należności z umowy pożyczki gotówkowej z dnia 5 grudnia 2016r. nr (...).

Przerwanie biegu terminu przedawnienia może wynikać z zachowania wierzyciela lub dłużnika.

Przyczynami przerwania biegu terminu przedawnienia mogą być zarówno zdarzenia (czynności) w znaczeniu materialnoprawny, jak i o charakterze procesowym.

Bieg przedawnienia przerywa się przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje. Sens instytucji uznania roszczenia polega na tym, że dłużnik zapewnia wierzyciela o wykonaniu zobowiązania, w związku z czym wierzyciel nie musi obawiać się upływu przedawnienia roszczenia, gdyż uznanie powoduje przerwanie biegu przedawnienia, na skutek którego przedawnienie zaczyna biec na nowo (art. 124 § 1 kc). Uznanie jest więc przejawem lojalności dłużnika w stosunku do wierzyciela i zapobiega wytaczaniu niepotrzebnych procesów.

Nie każde przy tym zachowanie zobowiązanego wskazujące na wiedzę o istnieniu zadłużenia w stosunku do wierzyciela będzie świadczyć o uznaniu żądania.

Samo więc dokonywanie wpłat pieniężnych na rzecz uprawnionego, a nawet częściowa zapłata, ale bez wskazania, na poczet którego długu spełniane jest świadczenie, nie może być zakwalifikowane jako uznanie

O uznaniu roszczenia można mówić wtedy, gdy określone zachowania dłużnika dotyczą w sposób jednoznaczny skonkretyzowanego, skierowanego przeciwko niemu roszczenia. Dla zakwalifikowania zachowania dłużnika w kategoriach uznania roszczenia konieczne jest stwierdzenie, że z rozeznaniem daje wyraz temu, iż wierzycielowi przysługuje w stosunku do niego wierzytelność wynikająca z konkretnego stosunku prawnego. Wymóg ścisłego sprecyzowania roszczenia, będącego przedmiotem uznania wynika z tego, że bieg przedawnienia uznanego roszczenia przerywa się, ale tylko w granicach zakreślonych uznaniem – por. wyrok SA w Rzeszowie z dnia 5 września 2013r. w sprawie o sygn. akt I ACa 215/13, opubl. Legalis.

Przepisy o przedawnieniu mają charakter stabilizujący stosunki prawne i gwarantują ich pewność, dopuszczenie bowiem możliwości realizowania roszczeń bez jakiegokolwiek ograniczenia w czasie prowadziłoby do sytuacji, w której strony pozostawałyby przez dziesiątki lat w niepewności co do swej sytuacji prawnej (por. wyrok s. apel. w Katowicach z dnia 14 lutego 2013r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1007/12, opubl. LEX nr 1289406).

Terminem przedawnienia jest taki termin, który ogranicza pod względem czasowym dochodzenie roszczenia majątkowego, a skutkiem jego bezskutecznego upływu nie jest wygaśnięcie roszczenia, lecz niemożność jego dochodzenia (por. wyrok s. apel. w Warszawie z dnia 13 września 2012r. w sprawie o sygn. akt I ACa 120/12, opubl. LEX nr 1281086).

Na podstawie art. 118 kc w brzmieniu obowiązującym do dnia 8 lipca 2018r. jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata, natomiast od dnia 9 lipca 2018r. art. 118 kc stanowi, że jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi sześć lat, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – trzy lata. Jednakże koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego.

W tym miejscu należy przytoczyć przepisy intertemporalne.

Stosownie bowiem do treści art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 13 kwietnia 2018r. o zmianie ustawy – Kodeks Cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2018.1104) do roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy i w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych stosuje się od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, natomiast na podstawie art. 5 ust. 2 w/w ustawy jeżeli zgodnie z ustawą zmienianą w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, termin przedawnienia jest krótszy niż według przepisów dotychczasowych, bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Jeżeli jednak przedawnienie, którego bieg terminu rozpoczął się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, nastąpiłoby przy uwzględnieniu dotychczasowego terminu przedawnienia wcześniej, to przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu.

Powyższe powoduje, iż jako termin wymagalności zobowiązania pieniężnego pozwanego względem wierzyciela pierwotnego należy przyjąć dzień 16 listopada 2017r. i od tej daty należy liczyć bieg jego trzyletniego przedawnienia, który zakończył się w dniu 31 grudnia 2020r.

Przedawnieniu uległy również należności odsetkowe – por. uchwała SN z dnia 26 stycznia 2005r. w sprawie o sygn. akt III CZP 42/04, opubl. OSNC 2005/9/149, wyrok SN z dnia 17 lutego 2005r. w sprawie o sygn. akt IV CK 579/04, opubl. LEX nr 176005, wyrok SN z dnia 29 kwietnia 2005r. w sprawie o sygn. akt V CK 50/05, opubl. LEX nr 511028).

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji wyroku.